

LAS CARAMELLAS

Son la cansó d' amor, lo cant de gloria, qu' eleva á trench d' auba lo poble catalá, en senyal d' alegría, despertant ensemps las sempre bellas costums de nostres avis.

Al clarejar lo día de la *Pascua de Resurrecció*, quan ja branda altre cop per l' espay lo bronze que tantas horas restá mut, quan lo encare tebi petó de la primavera bada las flors primeras, quan la terra 's deixonda del llarch son hivernal y ensejan sos idilis los aucellets bo y cercant brossa pera 'ls nius novells, un excérsit de cantors invadeix las ciutats, vilas y masías, unint al universal concert lo pastoril accent d' eixa alborada qu' ha prés lo nom de *Caramellas*.

Lo geni immortal de nostre Clavé brodá ab tendres ayres de la terra tan falagueras cantúrias y feu revivre ab més dalé l' amor á l' art entre la classe obrera, enfortint sos cors y embellint son esperit. Lo inolvidable músich-poeta sabía bé prou que l' art n' es lo consol més dols de la vida; que l' obrer necessita, en compensació del treball que fatiga son cos, l' explay del cant que conforta y purifica l' ánima.

Miréu, sino, la corrent de simpatía que s' estableix entre totas las societats corals, y la germanó qu' enllassa entre si als individuos de cada una d' aquestas massas.

Mes, deturémnos en eixas divagaciós.

¡Ja ha ressonat en tots los temples de la cristiandat lo toch de gloria! Entre núvols d' encéns se 'n puja al cel la fervorosa pregaria dels sers que creuhen y estiman.

¡Resurrexist! ¡Aleluya!

Gloria eterna al Home-Deu!

Aixó 'ns dihuen las darreras notas de las collas de jovent que ab enflocats cistells y co-

ves y paneras, van recullint sa merescuda almoyna y arreplegan de pas lo somris y las miradas de las bellas. Lo ressó d' aqueixos goigs se banya, tremolant per la buydor, ab lo perfum de las flors y ab l' oreig sempre suau del gay Abril. Día de goig per l' Univers, hi faltaria quelcom sense lo esclat de la Naturalesa y la benedicció del poble.

Salut als qui, sentint l' art, aspiran á la idealisació del pensament.

¡Benhida la *Pascua Florida*!

¡Viscan molts anys nostres alegres *Caramellas*!

FRANCESCH MARULL.

IMPORTANCIA DE LAS ARTS Y DE LAS LLETRAS

ANTIGUETAT Y UNIVERSALITAT DE UNAS Y ALTRAS II

Com deya en l' anterior article, 'l sentiment de la bellesa es natural en l' home: tant es aixís que 's manifesta si be de un modo rudimentari en l' home primitiu, se troba en els salvatges actuals, y 'l tenen també 'ls noys abáns de sortir de la infantesa, quan tot just comensan á ferse cárrech del mon exterior.

¿Perqué l' habitant del cor de l' Africa dona or y pedras preciosas á cambi de trossos de vidre disposats per l' astut comerciant europeu de modo que enlluernin? No per altre rahó sinó perquè en son pobre concepte estétich aquells vidres representan el *summum* de la hermosura.

A nosaltres en la primera edat ens cridan la atenció 'ls colors llampants, y una de las primeras distincións que fem, la primera sens dupte, es la de lo bonich y lo lletx.

Las societats progressan; el noy se fa home

y 'l sentiment estètic se depura y perfecciona. Pot quedar durant algún temps més ó menys esmortuït; pero no desapareix may.

Aquest sentiment se complau en la contemplació de la bellesa y no poguentse satisfer completament ab las bellesas naturals, induheix al home á la creació (si val la paraula) de novas bellesas, apareixent aixís la obra artística y la obra literaria. (1)

Responen donchs una y altre á una necessitat universalment sentida, ab mes forsa quant mes la civilització avansa, mes sense que deixin d' experimentarla las primitivas societats, en las quals com á consecuencia lògica apareix la obra artística. No demostra lo contrari 'l fet de que la humanitat hagi viscut molts de segles sense coneixer la escriptura. Els poemes homèrichs foren trasmesos de viva veu, y no s' escrivieren fins á una época relativament avansada. La música y 'l cant no necessitan del pentàgrama; es molt convenient, pero s' en pot prescindir, com en prescindían els homes de la antiguetat. La representació de imatges fou la primera manera d' escriure, y ja molt abans, al fabricar l' home 'ls primers objectes quina necessitat sentí, y al construir las primeras habitacions, indubitablement atengué, no sols á la utilitat sino també, y algunas vegadas ab preferencia, á la bellesa pera satisfer lo sentiment estètic.

Afirmacions son aquestas que requereixen demostració, pera lo qual seria necessari donar un gran desenrotlló á la materia: me limitaré donant el caràcter d' aquestos articles á fer duas consideracions.

Herbert Spencer fa notar que 'l sentiment y la idea de la bellesa son anteriors al sentiment y á la idea de la utilitat. Fixantnos ab els salvatges actuals veyem que 's tatúan el cos, y 's foradan el nas al objecte de penjars'hi anells, porque 's crehuen ser mes guapos, y no pensan en vestir-se: satisfetas las mes reduhidas necessitats pera poguer viure lo qual mes se fa per instinct que per reflexió, ja no pensan en lo que es útil y si en lo que es bonich. Lo mateix fem nosaltres en la primera edat: per instinct satisfem la fam; per instinct aprenem á caminar, y quan comensan á apareixer las primeras manifestacions de la inteligencia no es pera demanar lo que 'ns convé, sino lo que 'ns agrada. Y lo mateix devia fer l' home primitiu, á menos que fos mes civilisat que nosaltres, cosa que seria contraria á la llei del progrés.

(1) La paraula art extenent son sentit compren també la literatura: aixís se desprén de la definició de l' art: la realització de la bellesa per l' home. Mes l' us en separa generalment la literatura, y algunas vegadas la música, restringint la acepció de la paraula, á las arts plásticas.

L' altre consideració se refereix á que la idea de la bellesa, com totas las humanas, es relativa: lo que entusiasma als salvatges, nosaltres ho trovem lletj; y per res veyem la bellesa en las estatuas y las inscripcions que s' han conservat dels pobles mes antichs: mes si aquestas obras satisfeyan al sentiment estètic d' aquella gent, eran artísticas. Que avuy no ho sigan no demostra res en contra l' antiguetat de l' art. Tampoch trobem avuy artísticas las capellas carregadas d' adornos y daurats que en el segle passat eran consideradas com obra de la arquitectura mes perfecte: avuy xurriguerisme es sinónim de mal gust. Y aquesta mateixa diferencia de judici y apreciació de las obras artísticas, se troba entre 'ls individus de una mateixa rassa y de una mateixa nació, deguda á la desigualtat de cultura que fa que uns tingan més depurat y perfeccionat qu' altres el sentiment estètic.

La importancia de las arts y de las lletras resalta de sa antiguetat, y encara mes sa persistencia. No hi ha poble qu' hagi pogut passar sense manifestacions artísticas. L' Orient, ab sos monuments arquitectònichs de caràcter grandiosos, degut á sa concepció religiosa, y á que lo extraordinari es lo que mes satisfeya 'ls sentiments d' aquells pobles; ab las estatuas é inscripcions que d' ells conservem, y ab los cants y poemes que d' ells coneixem, demostra que tenia necessitat de las manifestacions de l' art. De Grecia no hi ha que parlar-ne; sa missió fou donar al mon la forma de la bellesa: fou lo poble artístich per excelencia. Roma, 'ls pobles celtas y germànichs també donavan satisfacció á son sentiment estètic ab obras literarias y artísticas, que no tenen per xó la importancia de las de Grecia. En la edat mitja, si be en son comensament sembla que l' art tingué un eclipse com la filosofia y la ciencia, no quedá per xo del tot á las foscas y prompte aparegué 'l renaixement pera donar un tó mes alegre á la austera societat del temps del feudalisme. La poesia popular, els trovadors, Dante, Petrarca, y las catedrals góticas son bon exemple de la importancia de l' art en la edat mitja. De la edat moderna son moltes las manifestacions literarias y artísticas: Shakespeare, Cervantes, Palestrina, El Greco, Rafael, Miquel Angel, Velázquez, Rembrandt, y tantas altres celebritats com se podrien citar, ne son bona prova. Y lo mateix se pot dir de la época contemporánea, mes está tant á la vista de tothom que no es necessari parlar-ne.

Sí, donchs, no hi ha un període en la historia de la humanitat en que s' hagin deixat

de cultivar las arts y las lletras, es que unas y altres satisfan una necessitat universalment sentida. Sa importancia donchs es innegable.

R.

LA BARCA DE SALVAMENT (1)

Com fá lo centinella
de cara al enemich en la avansada,
desperta sempre á tot remor la orella
y al lluny la vista constantmen clavada;

Vora á la mar tot' hora,
del Salvament de náufrechs la barqueta,
la onada escolta y 'ls horisóns explora,
frissosa d' ansia y á llensarshi atreta.

Bella es la mar. La vista
y 'l cor al esplayarsi, quants vindrían
fugint del dol que 'n terra los contrista,
en sa falda á guarirse, si podían.

Mes ay! de sa bellesa
cova en lo fons intermitenta ratxa
d' una febre potent que, un còp malmesa,
la nau rebat á trossos per la platxa.

Febre de monstre, febre
devoradora que cap forsa doma,
quina embestida lo penyal al rebre
l' espay aixorda esferehint al home.

Y á quants per desventura
llavors lo temporal sopta fent vía,
abandonats en la hórrida planura,
que per mirall fa poch lo sol prenfa.

Feresta cara á cara
preséntasels la Mort, la Mort traydora,
y... ay en tal punt de qui 'l Cel no l' ampara
enviantli la barqueta salvadora!

Al mar llensa's resolta
dels rems alsapremants á las brandadas
y entre montanyas d'onas va revolta
saltant abims y combatent ratxadas.

Bramula la tempesta
lo pélach de dalt-baix girant terrible,
zichzeja 'l llam en la negror feresta,
esglaya 'l tro, y la llevantada fibla.

Y allà hont juguet de l' ona
la nau perduda 'l trans fatal espera,
quan ja la Mort al náufrech s' abrahona
que resa, plora, llyuya y 's desespera.

Al desvalgut navili
del salvament la barca ardida avansa,
portantli 'l cable de son noble aussili
y 'ls conhortadors rema de la esperança.

(1) Primer Accésit al Premi d' una *medalla d' argent* ofert per la Junta Local de Palamós, en lo Certámen celebrat en aquesta vila l' any 1898.

Ja pot sa fúria tota
la rábia del Infern pel mar estendre;
res tors de la barqueta la derrota,
res lo temor en los que hi van engendra.

Del pr6xim en ajuda
emp6nyels son bon cor, la Verge 'ls gufa;
no hi ha empresa per ells mes benvolguda
que al n6ufrech arrancar de l'agonia.

Y si per fi mereixa
alcansan, puguel veurer en la sorra
prop la barqueta que 'l aná á guareixa,
la oració als llabís y á la ma la gorra.

Si arrencan al abisme
una víctima mes; si en estrets llassos
l'amor de la familia y 'l del prohisme
exalsat miran ab petóns y abrossos.

Senten lo cor glatirlos
al eco d' una veu que 'ls afalaga,
lo bé que han fet á sos semblants al dirlos
que sols l' agraphiment, no l' or el paga.

Y sols digna corona
tindrán ab la que 'l Cel los hi aparfa:
que de la seva, Deu un raig els dona
perqué sa resplandor eterna sia.

Benhaja la barqueta,
benhaja la barqueta estotx riquísim
de la deixa més gran que al home ha feta
l' amor inacabable del Altíssim.

Donchs sentne timonera
la Caritat, recorda ab ella al home,
si l' arca de Noé, per la Fe vera,
per la vera Esperansa la coloma.

Y del mar de la vida
á qui be surt y al próxim ne sab treure,
del Port á las delicias lo convida
entre 'ls elets de son amor á seure.

FRANCESCH UBACH Y VINYETA.

1893.

DUAS LLÁGRIMAS

Si no era pas la més maca del poble prou era la que se 'n portava la predilecció de tots els joves. Tenia un no se qué, una gracia especial que atreya, perquè hi ha que convenir en que la gracia adorna á las donas ab més fermesa que la hermosura. Aquesta desapareix ab los anys, mentres que la primera queda sempre, avalorantse á mida que 'l temps passa ab la experiencia y conserva á la dona sempre jove.

Pero si no era la més maca, ho era en cambi sens establir comparacions. Tenia un clotet en cada galta, en los que no pochs enamorats hi trovaren llur fossar: una restellera de dents que semblava talment penjar-la de dida, prim lo cosset, ayrés lo caminar y tan harmónich

lo conjunt, que li donava lloch en la calificació de las guapas.

Parlavan en lo poble de qualsevulla noya y al nom se feya precis afegirhi l'apellido, perquè 'l primer no bastava: ab ella no; anomenavan á l' Emilia y aixís á secas tothom ja entenía de qui se las havían de l' Emilia, de l' única Emilia possible, de la noya de ca'n Gibert.

Ab pochys anys feu sa crecscuda: lo pas de noya á donzella 'l feu ab promptitut que sorprengué á totas sas amigas, y á las mateixas trapasseras del barri.

—Mare de Deu, l' Emilia com s' hafet! Es ja una dona casadora, deyan en son *círcol*, tot jugant á cartas 'ls diumenges á la tarde, quan l' Emilia passava en companyia de la Lola y de las demás noyas de sa edat dirijintse cap al ball.

Y entrava en aquest, y sa entrada era verament trionfal. Deu ser molt deliciós lo regnar, segóns ho demostrava l' Emilia ab son ayre de domini sobre tots los cors, al caminar cap 'l lloch que gayre be sempre ocupava.

Los joves la omplían de peticions y las noyas no l' hi deixavan espay sense mirada, per veure com, de quina manera y de quin color portava 'l vestit. L' endemá tot era parlar en los tallers de modista del traje de l' Emilia y no vullgau que jo vos ne dongui compte de lo que á n' aqueix punt se deya.

Perque, jove y tot, l' Emilia havia cobrat ja molt dolenta fama. Ningú podia suposar d' ahont sortían las missas, aquells adornos tan d' última moda, aquells mocadors de finísima seda qu' eran la enveja de mes de quatre ganassas que tota sa atenció la posavan en fiscalisar las miradas, 'ls somriures de la filla d' en Gibert.

Un jorn la curiositat del públich de la galeria 's cregué satisfeta. Ja havían trobat lo subjecte. Ja no tenían que pensarhi mes en qui era 'l provehidor de *la real casa* 'l qui pagava 'l luxo de la noya. L' hereu Palló havia ballat duas americanas ab l' Emilia: aquesta somreya á lo que 'l jove l' hi deya s' enrogia, escoltava ab atenció y se'n despedía afectuosa al acompanyarla en Palló al banch després d' acabat 'l ball.

Ja no hi havia que pensarhi l' hereu Palló era 'l pagano.

Aixís ho creya 'l poble y aixís ho pregonavan totas las trapasseras que ficsantse en las apariencias, no s' havia donat esment d' un home ja d' edat que desde 'l palco n.º 1 seguia sempre ab ardent mirar 'ls moviments de l' Emilia. Aquest home era 'l botiguer més rich del poble.

Prop d' ell hi seya la mare de na Lola y al costat d' aquesta la de l' Emilia, pero de costat á aquesta de la conversació, no se pas quina 'n tenían ab veu baixa 'l botiguer y la mare de na Lola. Molt interessant deuria esser quan la Lluisa qu' aixís s' anomenava la mare de aquesta amiga sembla va respondre á las paraulas del botiguer ab enfosquiment d' ulls y maneja ment de cos en senyal negatiu, mentres

que 'l botiguer fent mitja rialla movia 'l cap en sentit de concessió forcosa. Semblava talment que 's tractés d' una venda, pero aixó no ho creyan quants sabían que 'l botiguer era tossut y d' aquells de preu ficsó.

¿De que tractava?

No ho puch assegurar.

Solçament es lo cert que una dona al passar per devant del palco sentí eixas paraulas de la Lluisa, mare de la Emilia.

—Demá que vingui la Emilia á brenar á casa... A las 4 en punt.

—¡Ay mare! ¿Y perquè aquest convit tan de cas?

—Deixat'ho corré. demá l' esperém á brená.

Transcorregueren pochys anys.

Un jorn d' hivern, ple de tristesa, ennuvolit 'l cel á punt de ploure; una d' aquellas tardes en que un home en vaga no sap que fer, anava jo per un carrer travesser de la Rambla, caminant en direcció d' aquest per confondrem entre la multitut que passa esborrajada á llurs quefers y en busca d' impressions rápidas que matessin mon *spleen*.

Pochs passos abans d' arribar á la potent arteria de la comtal ubriagantme ja 'l moviment d' anada y vinguda, 'ls crits de 'ls cotxeros y 'ls xiulets aixordadors dels ripperts, una dona passá prop meu tapantme de tal modo 'ls sentits ab los olors que portava que 'm feu respirar ab mes forsa 'ls átomos d' oxigeno que s' troban en l' ayre d' una ciutat.

Pero no era l' olor lo que m' ofegava, era qu' aquella dona havia com agafat en son pas mon cor y 'l retorcia á cada moviment que feya. Jo la coneixia, jo la havia vista, sense barrer potser, pero jo la havia vista, no mi cabia dupte.

La curiositat fou lo que 'm portá un instant indecís sols un instant y lo que 'm feu girar de sopte sobre mos passos, seguint los d' ella: s' havia perdut entre la enada, pero 'l rastre, potser sens ilussió, pero m' semblan que jo 'l sentia, y aixís 's devia ser quant de nou la vaig ovirar.

Apreto 'ls passos y 'm col·loco á poca distancia de aquella, ja 'm creya atraparla quan devant d' una porta estreta, rectangular, plena de fosca, la dona 's va aturarse.

Feu dos passas cap al mitj de la via, mirá 'l número de la casa, abaixá 'ls ulls ab tristesa, y obrint un almoynier del que 'm tragué un mocador entrá á la casa.

Allá vaig anar jo també per entrar pero primer que jo ho feu un tipo afeminat, ab ulls lluhents y boca seca que l' hi dibuixava carnal rialla.

La dona es girá, veje aquell tipo repugnant de voluptuositat y posantse 'l mocador als ulls jo la vaig veure aixugarse una llágrima.

Vaig donar una empenta al que primer havia entrat, vaig parlar ab un monstre ab figura de dona que 'm sortí al pas y derrera meu pujá tot seguit cap al segón pis, aquella que acabava de entrar y que me havia semblat coneixerla.

La coneixia en efecte. Era l' Emilia.

¡Mare de Deu y que de coses me digueren las llágrimas que s' aixugava al entrar á aquella casa de porta estreta.

Com á recort l' hi vaig demanar 'l mocador y 'l conserve encare y 'm sembla que tinch ab ell un tresor.

Perque en ell hi han quedat escritas ab sanch paraulas d' arrepentiment sencer.

Las llágrimas qu' en ell s' hi veuhuen, totes me revelan una condició humana. Me parlan de la perversitat d' una amiga, me parlan de la bojeria d' una mare, me parlan de la flaqueassa d' una donzella y me parlan també de la brutalitat de la carn, qu' en res separa mentres siguin satisfets sos instints, encar que per aixó sia precís disoldre una honra ab babas y llensar un cos al femer.

La Emilia 'm va contar sa historia.

Res, una historia vulgar, una de tantas, com n' hi han moltes.

Ella era maca: despertá ab aqueixa creencia á la vida del amor.

Aymá y fou corresposta, pero obstacles insuperables, 'l ditxós convencionalisme, s' oposá al natural enllás.

Aixó la va contrariar y desde llavors no fou la d' una mossa guardada, sino la d' una coqueta.

Se deixá volgué, dongué acullida á las paraulas de la sensualitat, s' enboyará son cervell ab promesas falagueras y al fi 's deixá perdre.

Se vejé en lo fanch, per no haver sapigut fugir de la pluja, sent aixís que 'l nuvolatje havia donat més que temps sobrat per la fugida.

Y al trobarse en lo fanch, ennegrida ab llot, 's recordava de sos temps passats, de sas guapesas perdudas, y plorava aqueix recort.

Plorava també son pervindre, 'l trist pervindre qu' ella sabia be que l' hi esperava.

Me va contar sa historia, mes de sopte com volguent obrir de nou mas seyas que s' havían enfosquit, me digué ab resolució tot y trayent-se 'l sombrero ab coqueteria.

—Bah, bah; no hi pensem, noy. Estaba escrit. Jo tenia qu' esser dolenta.

—No pas sino t' haguessin perdut. No pas sino hagués estat aquell botiguer que malehit siga.

—No diguis aixó, home. ¡Pobret! ¡Quan donaria per tornar-lo á veure!

Y l' hi caigué una altre llágrima cara avall, perquè jo no vaig volguer donar l' hi 'l mocador perquè se l' aixugués.

No vaig volguer qu' una mateixa tela aixugués llágrimas de tristesa y llágrimas del vici... No vaig volguer que 's tornés á prostituir un tros de roba qu' havia quedat purificat ab llágrimas d' arrepentiment.

Ella s' extranyá que no l' hi dongués lo mocador y tot esclafant gran rialla, recordo que 'm va dir:

—¿Tens present, noy, quan allá al poble 'm deyas que 'l vici te cadenas?

Donchs, be, ja ho veus. Jo soch lligada.

CLAUDI LLUIS BOSCH.

RESSÓ PERDURABLE

Ab quina delicia
recordo aquell jorn!
Abdós solets seyam
sens dirnos un mot.
Los ulls sols parlavan
aquell misteriós
llenguatge del ánima
que entenen los cors.

Sos llavis encesos
com brasas de foch
ab forsa m' atreyan
com gorch xuclador.
Volguí contenirme,
vencé la passió
y á duo esclataren
de cop dos petóns.

Encara en mos oídos
hi vibra 'l ressó
que sempre 's prolonga,
que may s' interromp;
perxó des llavors
m' apar que pertot
entorn meu escolto
remor de petóns,

En mitj l' espessura
frondosa del bosch
cimbregen y cruixen
los verts branquillons,
s' agitan las fullas
ab tenue soroll
y 'm sembla que hi sento
fresseig de petóns.

Insectes que volan
per entre las flors
batent sas aletas
de bell tornassol
escampan pels ayres
un sussur confós
y sembla sentirse
remor de petóns.

Las onas inquietas
del mar revoltós.
lo riu que serpeja
saltant entre 'ls rochs,
lo doll que s' escorra
de rústega font....
m' apar que tot fassa
remor de petóns.

Reptils que s' arrastran,
las aus ab son vol,
l' oreig que jemega,
la planta que 's mou,
á dalt, en los ayres,
á baix, en lo sol....
tot sembla que fassa
remor de petóns.

JOAN BTA. CAMÓS.

NOVAS LOCALS

L' objecte principal de las conversas durant aquestos últims días no ha sigut altre que l' estat de indecissió en que 's troban las relacions entre España y 'ls Estats Units.

Ab ansietat s' han llegit los telegramas dels periódichs diaris, ab temor per uns y ab desitj per altres, de trovarhi la nova de la declaració de guerra.

Nosaltres, si be tenim per norma de conducta no tractar las cuestións que poden portar l' apassionament y la discordia, 'ns creyem no obstant obligats á donar compte de un estat de cosas, de tanta trascendencia per Espanya, y que á mes del interés general, te d' afectar poch ó molt á la industria tapera principal font de vida de la comarca.

Sabut es que ab tot y las altas tarifas aranzelarias dels Estats Units, constituheixen aquestos un mercat pera nostres taps: puig que preferint los fabricants de 'cervesa y altres consumidors los taps fets á la ma, necessariament los han de venir á buscar á Catalunya.

Al escriure aquestas ratllas res en concret se sab. Lo Sant Pare ha ofert sa mediació pero 's dupta que 'ls *jingoistas* l' acceptin, y s' imposin á Mac-kinley. Lo Govern espanyol sembla véurela ab bons ulls y no es fácil contrarrestin la seva acció, alguns que la crehuen contraria al honor nacional.

Ha sigut objecte també de molts comentaris lo manifest del govern insular, que nosaltres creyem ab consonancia ab los principis autonómichs del nou régimen cubá, y que indubitablement posa en mes violenta situació als que als Estats Units demanan la guerra en nom de principis humanitaris, puig los hi treu l' últim pretext en que 's poden agafar.

La opinió general y las potencias europeas prou vehuen d' ahont está la justicia. Mes també ho veyan ab la cuestió de Creta.

Lluny está encara 'l día, en que 'ls pobles pugan lliurement desenrotllar sa activitat en benefici de la cultura humana.

Lo dilluns passat en lo port de Barcelona, se feren las provas del bot salvavidas, construit per nostres estimats amichs J. Burell y Compañía y destinat á la estació de salvament de náufrechs de la vehina vila de Sant Feliu de Guixols.

Aixis las provas de immersió, pera lo que se li doná una forsa superior á la de las onas en temporal, com las de resistencia, donáren

un resultat en extrém satisfactori, essent los constructors felicitats per tots los presents, y especialment pe 'l comandant de Marina, á quin discurs contestá donant las gracias nostre amich N' Enrich Vilalta, soci de la casa.

Unim la nostra enhorabona á las que han rebut nostres amichs, felicitantlos de tot cor, pe 'l desenrotllo qu' han donat á la industria catalana en la especialitat á que 's dedican, y en la que tan alt lloch tenen guanyat, y felicitém també á la vila de Sant Feliu de Guixols, per la notable adquisició qu' ha fet.

En l' elecció de compromissaris pera Senadors, celebrada lo diumenge prop passat en aquesta vila, resultá el-legit en Felix Ribera.

Tot lo que tingueren los jorns de la derrera setmana de ventosos y plujosos, han presentat aquesta setmana aspecte bonich, per lo qual ha sigut gran l' animació del vespre en lo carrer Major.

La secció relligiosa 'ns proporciona aquesta setmana las següents novas:

Divendres acabá 'l septenari dels Dolors, essent acompanyada la Mare de Deu á l' Hospital ab força concurrència. Devém fer constar que l' Esglesia parroquial estigué aytal día molt artísticament adornada.

Dijous Sant 's cantaren dos psalms, lo *Benedictus* y lo *Miserere* á tota orquesta, y lo *Jerulasém convertere* de la *Gallia* de Gounod.

Divendres Sant, al matí, sermó del *Mandat*, per lo Sr. Rector.

Essent ja en los jorns de primavera en los quals acostuman á donarse cassos de hidrofobia entre 'ls gossos, creyém que sería molt convenient que nostre digne Autoritat municipal dictés las midas oportunas per estalviar desgracias.

Havém rebut la revista quinzenal «*Centro Roger de Flor*» de Barcelona, *Lo Cap de ferro*, y *El Fomento de la Pesca*.

En la fábrica de taps á vapor coneguda per «*Lo Convent*» s' hi están en l' actualitat fent notables reformas, essent una de las mes de esmentar, la colocació d' un nou gran ventilador, de molta mes potencia que l' existent en lo día d' avuy, quin no es prou per engolir tota la pols d' aquella gran fábrica.

En nom de la redacció de LA SENYERA, nostre Director n' ha fet ofrena al coro d' aques-

ta «Lo Progrés» de las cançons catalanas harmonisades per l' eminent músich n' Enrich Morera.

Referent á la noticia que donárem en l' últim número d' haverse calat foch en lo primer pis de la casa en que te establert son magatsem de taps á Londón nostre amich Tauler, devem fer constar que 'l foch se iniciá en lo primer pis de la casa número 3, y no en la del número 4 que es la del nostre amich: qual incendi 's comunicá als baixos de la mateixa casa, número 3 que te arrendats nostre amich, y en ell fou hont se cremáren las balas.

Registre civil

NAIXEMENTS

Noys.	2
Noyas.	0
Total.	2

DEFUNCIONS

Isabel Danés Brugada, 73 anys.—Joan Cervera La-huerta, 27 mesos.

R. E. P.

CEL É INFERN

De Maig era una tarde ubriagadora,
quan bella te vegí,
com llauger papalló que 'l sol colora,
sorrisenta vagar y encantadora
per ton florit jardí.

Un petit ram, tas finas mans guarnían,
de rosas y clavells;
si á las rosas tas galtas 'vergonyían,
enveja los clavells, també tenían
de tos llabis vermells.

Esser jo 'l ram que ab éxtassis formavas
desitjava allavors,
al veure que ab tant goig l' acariciavas
y que rebía 'l foch, que á mi 'm negavas,
de tos ulls seductors.

Quan mes que may per mi eras contemplada,
en ta boca de mel,
eixint una rialleta dibuixada,
en vers mi dirijires ta mirada.....
¡Vegí allavors lo Cel!

Desde aquell jorn, tan sols per tu glatía
enamorat mon cor,
ton nom á cada instant jo repetía
y 's banyava felis l' ánima mía,
en mar inmens d' amor.

¡T' aymava tant!... Per tu tota ma vida
hauria jo donat;
puig creya en tu trobar la pau benehida
que cercava mon ánima afligida,
que me havias robat.

Mes ¡oh cruel desengany! Quan ab recansa
te vareig revelar
l' amor que en mi niuhava, en la confiansa
de tu, per mon consol, una esperansa
al menos alcansar.

Mirantme desdenyosa y altanera,
de fúria del avern
una rialla vas llensar grossera;
¡llavors vaig vislumbra ton cor de fera...
¡Vegí allavors l' infern.

JOAN BRUGUER CANER.

Desde Palafrugell

Crónica trista, podría molt bé anomenar la d' aquesta setmana, puig la nota principal es la mort, de na María Jofra Vda. de Jordi, quin enterro tingué lloch lo día 3 del corrent mes.

Era la morta persona de grans simpatías á Palafrugell y proba clara ne fou, lo nombrós acompañament que tingué. Persona ilustradísima, posá tot son empenyo en treure á la dona del gran abandono intelectual qu' está en pobles com aquest.

Nos associem de tot cor, al gran sentiment de la familia per la pérdua que acaba de sofrir y li aconsellem la mes cristiana resignació.

Havem tingut lo gust de veure entre nosaltres als joves Joseph Miquel, Joseph Bofill, Martí Plá y Joseph Sagrera, que han vingut á passar las festas de Pasqua ab sa familia y nombrosos amichs. Los hi desitjem felissas festas.

Divendres tindrà lloch, á la esglesia parroquial d' aquesta vila, la solemne funció religiosa, de las tres horas de Agonia, corrent lo sermó á cárrech del Rt. Francesch de P. Tomas, escolapi. Igualment lo vinent dissapte Mossen Sebastiá Gibert, ocupará la cátedra de l' Esperit Sant, á la funció qu' en honor de María Desolada se celebrará en la capella del Hospital.

Diumenge tingué lloch, la elecció de compromissaris, siguentho en Manel Fina y en Joan Plaja.

JOAN LINARES.

4 Abril 1898.

REGIONALS

Havém vist lo programa convocatoria general y reglament de la Firá-Concurs agrícola, que s' obrirá á Barcelona lo primer de Maig, pera tancarse lo día darrer del mes de juny.

Se celebrarán concursos generals y especiales, essent de esmentar entre aquestos, un concurs de industrials tapers y productors de suro.

Los bitllets valdrán una pesseta sempre que no 's celebrin festas extraordinarias, y 'l preu dels *carnerets*, que donarán també entrada á la Exposició de Bellas-Arts, próxima á esser ober-

ta, serà 'l reduhit de 15 pessetas.

Lo llorejat poeta en Arthur Masriera està trevallant en la traducció á nostra llengua de lo mes escollit de las literaturas estrangeras; porta publicadas «Hamlet» de Shakespeare del inglés y «Prometeu Encadenat» de Aeschyl del grech, que acaban de sortir á llum, y próximas á publicarse—Les Enmenides—de dit Aeschyl y alguna altre que 'ns donará á conèixer dintre poch.

Bon nombre d' industrials barcelonins, comprenent que l' anunci es lo primer y mes essencial requisit pera la venda de sos productes, tenen encarregats á artistes de renom cartells artístichs.

En la sala Parés ja s' ha celebrat una exposició, en la que hi concorregueren 172 cartells, essent notables molts dels mateixos.

Lo setmanari *La Talia Catalana* ha publicat ab motiu de Setmana Santa un número extraordinari ilustrat, en lo que han treballat alguns dels mes notables escriptors catalans, com en Narcís Oller, en Jascinto Torres Reyató, mossen Verdaguer y altres.

Los grabats son excelents.

Lo renomnat artista en Joseph Lluís Peller, que tanta fama va guanyar essent corresponsal artístich á Plewna y á la guerra carlista, ha donat lo dilluns d' aquesta setmana una conferencia al Ateneo Barcelonés sobre 'l tema «Horrors de la guerra». Los dibuixos que 's projectaren, produhiren gran impressió en l' escullit auditori.

La secció segona de la Audiencia de lo criminal de Barcelona ha dictat auto revocant lo processament d' en Pere Aldavert y l' advocat n' Enrich Prat de la Riva, que fa un any dictá 'l Jutge d' instrucció, en mérits de la causa criminal instruhida per la publicació d' uns solts en *La Renaixensa* de que aquells se declaren autors.

Ho celebrém de cor.

La societat «La Palma», de Reus ha publicat lo cartell convocatoria pera un certamen humorístich, pera 'l que s' han ja ofert 18 premis.

Secció Comercial

Desde 'l día 31 de Mars lo moviment de nostre port ha sigut lo següent:

ENTRADAS

De Bilbao y escalas, vapor «Cabo San Sebastián», de 1178 tons. c. Zorrozuá, ab suro.—De Sevilla y escalas, vapor «Andalucía», de 1251 tons. c. Rubio, ab suro.—De Bilbao y escalas, vapor «Cabo Palos», de 1230 tons. c. Aramburu, ab suro.—De Sevilla y escalas, vapor «Laffitte», 502 tons. c. Diaz, ab suro.

DESPACHADAS

Pera Barcelona, llauds «Anita» y «Pepito», ab efectes.—Pera Cette y Marsella, vapor «Cabo San Sebastián», ab efectes de transit.—Vapor Alemany, «Marsalla», ab pacas de pelies de suro.—Pera Cette y Marsella, vapor «Cabo Palos», ab taps de suro.—Pera Marsella, vapor «Laffitte», ab efectes de transit.—Pera Valencia, llaud «Maria», ab pipería buyda.—Pera Marsella, vapor «Andalucía», ab taps de suro.

FEMINISME PRÁCTICH

La carta insertada en l' últim númeroq presenta un dels problemas que mes urgeix que se 'ls dongui prompte resolució: ja s' haurá comprés que 'm refereixo á la educació é instrucció de la dona.

Son moltes las que 's trovan en lo mateix cas que l' autora de la carta; pera convèncernos no hi ha mes que consultar la Estadística, que ab tot y no possehir tots los datos necessaris, degut á l' atrás en que 's trova en la major part de las nacions, n' hi ha prou pera ferse càrrech del desequilibri que hi ha entre la població de un y altre sexe.

A Europa, ahont los datos son molt exactes, predominan las donas: en cambi sembla que á las demás parts del mon succeheix lo contrari, deduhint alguns que en tot lo mon resultara un equilibri.

Los estudis que s' han fet desde uns trenta anys enrera venen á demostrar que aquí á Europa naixen més noys que noyas: mes aquesta desproporció se romp per la major mortalitat de noys, y tal volta també per la emigració, lo qual pot explicar l' excedent d' homes en las altres parts del mon, que dona per resultat en aquesta l' excedent de donas. A l' Alemanyia se 'l calcula en 900.000: á Inglaterra hi ha 1.050 donas per cada 1000 homes, á Suecia 1.054, y poca diferencia en los demás països: calculantse en quatre milions las donas que hi ha de més en tota Europa.

Si examinem lo cens de 1887 veurem que á Espanya, Balears, Canarias y possessions del Nord de l' Africa, l' excedent de donas es també molt notable: á Puerto Rico hi ha casi un equilibri: mentres que á Cuba, Filipinas y las islas del Golf de Guimea son molts més los homes.

Sense fixarnos en l' estat civil dels individus, trovem ja que hi ha moltes donas que no poden refiar-se de poguer viure al amparo del matrimoni: afegeixis are 'ls homes que no 's casan. A Bélgica, de cada cent habitants, hi ha de 21 donas de edat núbil, 9 casadas y 12 solteres: á Fransa, quina població no arriba á quaranta milions, hi ha 1.800.000 donas de més de 25 anys y menos de 60, sense ser casadas. A Espanya 'l cens del 87 ens diu que per cada 100 la proporció de fadrins de més de catorze anys es de 23'96: la de casats 38'98 y la de viudos 4'54. Respecte á las donas la proporció

J. BURELL & C^{ia}

CONSTRUCTORS

Vila y Vilá, 117.—BARCELONA

Especialitat en Yachts,

Llanxas de vapor, Remolcadors, Canúas, Canots, Llanxas de Salvament, etc.

TALLER DE VELAMEN

Unich á Catalunya y á Espanya pera Yachts, tendas pera 'l camp, bany, cassera, etc.

Lonas inglesas y del pais

Direcció telegràfica, «YACHTS», BARCELONA

Casa constructora del bot de salvament de Sant Feliu de Guixols.

YACHTS fets per J. Burell: **Nitetis, Atlant II, Atlant I, Niobe, Conqueridor I, Conqueridor II**, del Real Yacht Club de Barcelona.

NIOBE, constructor Burell, 3 primers premis.

FRENO ZEPHIR

NO PNEUMATIC

Unich aparell practich qu' apreta sempre la tanca en son encaix, sens la mes insignificant remor, y evita per compert un tench de cop per forta que sia la corrent d' ayre.

Naumann Ciclos

La superioritat d' aqueixas máquinas s' imposa sobre totas las demás, puig en tots sos detalls tenen la mes absoluta perfecció.

Unich representant en aqueixa comarca.

Hugo Sanner

PALAMÓS

FABRICA DE GORRAS Y CORBATAS
DE

Pere Berta

Carrer MAJOR, 32.—PALAMÓS.

Estém acabant de confeccionat un variat y complert assortit en gorras d' estiu de la mes alta novetat.

CINTURONS per senyoreta, de gust últim y confecció esmerada.

CAMISAS, CORBATAS, COLLIS y PUNYS de fil, etc.

Novetat, Varietat, Baratura.

LLIBRERIA Y CENTRE DE SUSCRIPCIONS
DE

Salvador Plaja Villena

Palamós.

Se serveixen tota mena d' obras á la bestreta y á plassos.

Representant á Palamós de la societat de Informes comercials y cobros atrassats, comisións, consignacións y representacións dels senyors

SATORRES y MADRENAS,

de BARCELONA.

JOAQUIM DAURA

Sastre

13, Unió, 13

Barcelona

Elegancia en lo tall, confecció perfecta, preus módichs.

Totas las temporadas visita 'ls pobles de **Palamós, Sant Feliu de Guixols y Palafrugell** ab un grandió mostruari.

Establiment de

Fèlix Pla Garriga

Antiga casa d' en **PLÁCIDO**

Carrer MAJOR, N.º 32 y 33.--Palamós

En aquesta acreditada botiga trobarán sempre tot lo relatiu á CONFITERIA, COMESTIBLES, DROGAS, BATERIA DE CUYNA, LÓSA, CRISTALL, PARAYGUAS, OBJECTES D' ESCRITORI y altres mes **Seccions** ja conegudas del públich.

Preu ficsó.

Grandes Almacenes

LAS INDIAS

Canuda, 19 y 21
(Cerca de la Rambla)

Estensas existencias.

Precios nunca vistos.

LANERÍA, SEDERÍA Y LENCERÍA

Sección de Sedería

Paño de Lyon, desde 3 pesetas metro.
Ratchimir, desde 3'50 id. id.
Surás, desde 2 id. id.
Taill francés, desde 3 id. id.
Damasés (gran novedad), desde 2'50 id. id.
Mantones blonda, desde 7 pesetas uno.
Salviasas, desde 5 id. id.

Sección de Lanería

Lana (novedad), desde 0'50 pesetas metros.
Armur negro, desde 0'90 id. id.
Casimir id. desde 1'25 id. id.
Lanas fantasía (para baile), desde 2 id. id.
Nubes hilo, desde 3'50 id. una.
Panls. lana suiza, desde 1'25 id.
Panls. bordados (para mano), desde 1 id. id.

Sección de Lencería

Sábanas (clase recomendables), desde 2 pesetas una.
Tohallas turcas, desde 0'25 pesetas una.
Madapolan, desde 0'25 pesetas metro.
Lienzo puro hilo, desde 0'75 pesetas metro.
Mantas algodón, desde 0'75 pesetas metro.

RIQUISIMA COLECCIÓN DE ESTAMPADOS PARA VESTIDOS.

Rosell y Barceló.--Barcelona.

Els Quatre Gats

Carrer de Montesión

Barcelona.

Local artístich. Café y begudas
d' inmillorable calitat.

La visita á **ELS QUATRE GATS**
es indispensable á tot bon "touriste,,

Excelent cuyna catalana.

Rellotjeria d' en NARCÍS FERRER

Arrabal interior, n.º 1.—**Palafrugell.**

Rellotjes de totas menas en preus y marcas.

Arracadas, anells y brasselets.

Objectes de metall.

Representant en Palamós, FELIU CROSA.

La Senyera

's ven á Barcelona al kiosko número 1, d' en
RAMON RIBES, Rambla del Mitj, devant del
Lyon d' Or.

Exemplar corrent, 0'15 ptas.

Imprenta y Encuadernació DE

OCTAVI VIADER

Gran assortit de Devocionaris y Setmanas Santas

Llibres de devoció de totas clases.

Especialitat en llibres per dol.

COMUNIO.

Llibres propis per la primera comunió de 40 cén-
timos á 20 pesetas.

ESTAMPAS

Recordatorias de primera comunió y gran assortit
de estampas.

Se envian mostrás á personas conegudas.

MEDICAMENTS ACREDITATS

Recomenats per la Ciencia Médica

Xarop de Hipofosfats GIMBERNAT

El mellor de 'ls *tónichs reconstituyents* coneguts, obre el apetit, cura la *anèmia clorosis* (color: pàlits), enfermetats medulars, *isterisme*, *insomni*: de efectes sorprendents en las convallescenciass frasc 10 rals.

Xarop de Fosfat de Cals Gelatinós GIMBERNAT

De gust agradable com l' horchata, util per afavorir lo desenvollop oseo y en la curació del raquitisme y escrofulisme, recomenablen los **embarazos** y **lactancia**: frasc 6 rals.

Vi de Nou de kola GIMBERNAT

Poderós aliment d' estalbi, regulador del cor, estimulante de las funcions digestivas y despertador de tot organisme empobrit: preu 8 rals.

Vi Iodo Tánich fosfatat

De mellors resultats que l' **oli de fetje de bacallá** en la tisis, escrofulisme, debilitat general y menstruacions penosas: preu 8 rals.

Licor dinamogénich GIMBERNAT

A base de Morruol (principi actiu del oli de bacallá nogal y lacte fosfat de cals: frasc 12 rals.

Pastillas GIMBERNAT Cloro-boro-sódicas á la Cocaína

Contra las enfermetats de la boca, y laringe. Cohservan la veu y evitan la fatiga: preu 3 rals.

Venta al por major. Farmacia del autor, Conde del Asalto, 14, Barcelona

DETALL EN TOTES LAS FARMACIAS

PALAMÓS, D. JOAN VILAR, FARMACEUTICH.